

H. István Kórházban

A kép a MABI kórház teraszán készült 1945 tavaszán. Apámat állandóan behívták munkaszolgálatra. Nem tudom pontosan felidézni, hogy mikor volt az első behívás, talán 1940-ben. Akkor azt mondták, hogy három hónap, és Diósjenőre vitték. Ezt valahogy egy kicsit úgy éltük meg, hogy meg kell lenni, mert az úgynevezett elmaradt korosztályokat hívták be. Apám 1901-ben született, és rajtuk kívül még három olyan korosztály volt, akiket éppen a háború vége, a békeszerződés miatt nem soroztak be katonának. És akkor ez volt a gyűjtőfogalom, hogy elmaradt korosztályok. Később, amikor már beléptünk a háborúba, rendszeres és egyre hosszabb lett a munkaszolgálat. Hála istennek, nem vitték ki Ukrajnába, sőt olyan szerencséje volt, hogy a leghosszabb időt, talán nyolc hónapot, Eszergom-Táborban töltötte, aminek közismerten egy nagyon rendes ember volt a főparancsnoka. Természetesen kemény munka, csákányozás és megalázás volt, de nem úgy, ahogy például ott, ahol a jutasi kiképzésűeket engedték garázdálkodni. Azt pontosan nem tudom, hogy mit csináltak a munkaszolgálatban, csak ez maradt meg, hogy csákányoztak. De mesélt apám olyanokat, hogy az egyik helyen a földön aludtak, és az arcán egerek vagy békák ugráltak. Szóval ezek rettenetes megpróbáltatások voltak, az egésznek mégis valamilyen cserkész tábor jellege volt. Nagyon nehéz ezt így utólag érzékeltetni, hogy miért. Olyan negyven év körüli emberek kerültek össze, akik élni akartak, akik többnyire vitték valamire az életben, akiknek volt céljuk, hogy ezen egyszer túl leszünk, és hazamegyünk. Akiket a családjuk lelkiileg támogatott, törődéssel és mindennel, amit meg lehetett venni, bakancsot vagy kesztyűt. Nagyon rossz ellátási viszonyok voltak, és a mi helyzetünk sem volt rózsás. 1945. január elején egyszer csak megjelent apám a kórházban. Addig semmit nem tudtunk róla. A Garay utcai lakásunk cselédszobájában, aminek a lépcsőházból is volt egy dupla ajtós bejárata, és a konyhából is volt egy bejárata, szinte az első perctől kezdve lakott albérlő, egy L. Anna nevű nő, aki egy éjjel-nappal nyitva tartó közeli újságos-trafikos bódében dolgozott. Nagyon egyenes, katonás, férfias megjelenésű nő volt. Szeretett minket, és ez kölcsönös volt. Amikor a csillagos házba mentünk, egy nyilas házaspár költözött a lakásunkba, de Anna maradt a cselédszobában. Ahogy elkezdődött a visszavonulás, apám megszökött. Körülbelül úgy lépett meg, mint Tabi László a vödörrel [Utalás Tabi László humorista karcolatára, amelyben leírja, hogy két vödörrel a kezében szökött haza a

munkaszolgálatból, és ha igazoltatni akarták, azt mondta, vízért megy a kútra. -- A szerk.]. Szerzett valahol egy kis kézikocsit, rá egy ócska kályhát, mintha lakatoshoz vinné, és jött Pestre. Az öltözete eléggé megfelelt egy munkás öltözetének, és bajuszt is növesztett. Pesten megpróbált valahol helyet találni. Nem tudom, hol beszélt Annával, talán a trafiknál, elég az hozzá, hogy Anna elbujtatta apámat a szobájában. Körülbelül három hónapig élt ott, és nem vették észre. Nappal piszenie sem volt szabad. Aztán januárban már nem bírta tovább, és bejött a kórházba. És akkor ott együtt ért minket január 14-én a felszabadulás [lásd: Budapest felszabadítása]. Apám rettenetesen lefogyott, mert 1937-től vagy 1938-tól gyomorfekélye volt. Folyamatosan végigkísérte, hogy diétáznia kellett, vigyáznia kellett. És így csinálta végig az 1944-es évet, aztán a felszabadulás után összeesett. A MABI kórházba került [MABI -- Magánalkalmazottak Biztosító Intézete. Ma a Péterfy utcai kórház -- A szerk.].